

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 449/2012-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. novembra 2012 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Jána Auxta a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti Ing. J. V., Ž., zastúpenej JUDr. Z. S., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní o námietkach vedenom pod sp. zn. 24 Er 1243/2008 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. J. V. pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní o námietkach vedenom pod sp. zn. 24 Er 1243/2008 porušené bolo.

2. Ing. J. V. nepriзнаva finančné zadost'učinenie.

3. Okresný súd Žilina je p o v i n n ý uhradiť trovy právneho zastúpenia Ing. J. V. v sume 141,79 € (slovom stoštyridsaťjeden eur a sedemdesiatdeväť centov) na účet spoločnosti Advokátska kancelária M., s. r. o., Ž. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 449/2012-10 z 2. októbra 2012 prijal na ďalšie konanie sťažnosť Ing. J. V., Ž. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní o námietkach vedenom pod sp. zn. 24 Er 1243/2008.

Zo sťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľka (ako povinná) listom z 3. septembra 2008 podala exekútorovi JUDr. J. K., Exekútorský úrad, T. (ďalej len „exekútor“), námietky proti exekúcii vedenej ním pod sp. zn. EX 243/08-G. Podaním sp. zn. 24 Er 1243/2008 z 10. decembra 2008 okresný súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za konanie o námietkach proti exekúcii. Dňa 2. februára 2012 exekútor vydal príkaz na začatie exekúcie formou zrážok zo mzdy sťažovateľky. Listom označeným ako „*Podanie k č. k. 24 Er 1243/2008*“ z 24. februára 2012 adresovaným okresnému súdu, ku ktorému bola pripojená kópia uvedeného príkazu, sťažovateľka „*poukázala*“ na skutočnosť, že okresný súd dosiaľ nerozhodol o jej námietkach proti exekúcii, a požiadala ho, aby rozhodol čo najskôr.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že dôvodne zastáva názor, že predmetným postupom okresného súdu bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Zároveň uviedla, že vyčerpala „všetky zákonné možnosti domáhať sa svojho práva tým, že písomne urgovala súd, aby konal vo veci a o námietkach rozhodol, a teda aby sa odstránili prietahy súdneho konania, avšak bez úspechu“.

Sťažovateľka v petite sťažnosti žiadala, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 24 Er 1243/2008 porušil jej základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, aby okresnému súdu prikázal vo veci konať bez zbytočných prietáhov a zaplatiť sťažovateľke finančné zadosťučinenie v sume 673,39 € (rovnajúcej sa vymáhanej pohľadávke v exekučnom konaní spolu s hodnotou zaplateného súdneho poplatku za podanie námietok, pozn.), ako aj náhradu trov právneho zastúpenia v sume 141,79 €.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci listom sp. zn. 1 SprS/529/2012 z 22. augusta 2012 vyjadril predseda okresného súdu, v ktorom konštatoval, že v danej veci prietahy objektívne vznikli, a to najmä po roku 2006, keď došlo k neúmernému nárastu počtu vecí v agende „Er“, ktorý má stále stúpajúcu tendenciu. Predseda okresného súdu zároveň uviedol, že o námietkach sťažovateľky proti exekúcii okresný súd rozhodol uznesením sp. zn. 24 Er 1243/2008 z 29. júna 2012. Napriek vzniknutým prietahom však žiada predmetnú sťažnosť zamietnuť, pretože lustráciou bolo zistené, že sťažovateľka v dobe od septembra 2008 do júna 2012 nepodala sťažnosť na prietahy v konaní podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z. z.“).

Ústavný súd poznamenáva, že v čase doručenia mu predmetnej sťažnosti o námietkach sťažovateľky proti exekúcii zo strany okresného súdu ešte nebolo rozhodnuté. Z obsahu súdneho spisu, ktorý si ústavný súd vyžiadal na previerku, vyplýva, že okresný súd uznesením sp. zn. 24 Er 1243/2008 z 29. júna 2012 námietkam povinnej proti exekúcii v časti o vymoženie náhrady trov predchádzajúceho (základného) konania v sume 171,75 €

vyhoveli a vo zvyšnej časti námietky povinnej proti exekúcii zamietol; predmetné rozhodnutie bolo doručené oprávnenému 24. augusta 2012 a právnej zástupkyňi sťažovateľky 19. júla 2012.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní o námietkach vedenom pod sp. zn. 24 Er 1243/2008.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty

dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (napr. IV. ÚS 221/04, III. ÚS 103/07, III. ÚS 139/07).

V súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou ústavný súd už vyslovil, že právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov súdom sa vzťahuje aj na konanie o výkon rozhodnutia a rozhodovanie súdu v exekučnom konaní (III. ÚS 15/03, III. ÚS 229/04), keďže nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 143/02, IV. ÚS 292/04), pričom ústava v čl. 48 ods. 2 takéto konania z povinnosti súdov konať bez zbytočných prietáhov nevyníma. Aj podľa názoru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) by právo na súdnu ochranu zostalo iluzórnym, keby vnútroštátny právny poriadok umožňoval, aby konečné súdne rozhodnutie ostalo „neúčinné“ na škodu jednej zo strán. Výkon rozsudku alebo rozhodnutia súdu treba považovať za integrálnu súčasť procesu v zmysle čl. 6 dohovoru (III. ÚS 15/03, III. ÚS 229/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje postupovať v konaní v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ako aj z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, III. ÚS 75/07, III. ÚS 118/07) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1),

správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Ústavný súd (obdobne ako ESLP) pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že neexistujú dôvody, ktoré by umožňovali hodnotiť namietané konanie o námietkach ako právne alebo fakticky zložité. Na právnu alebo faktickú zložitosť veci vo svojom vyjadrení nepoukázal ani predseda okresného súdu.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní ústavného súdu o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd nezistil pasivitu sťažovateľky v konaní

3. Napokon ústavný súd hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní.

Z ustanovenia § 50 ods. 2 druhej vety zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov vyplýva, že o námietkach proti exekúcii rozhodne súd najneskôr do 60 dní od ich doručenia. V danom prípade ide o poriadkovú lehotu, ktorú však okresný súd nedodrжал, a o námietkach sťažovateľky z 3. septembra 2008, ktoré mu boli doručené 17. septembra 2008, rozhodol až uznesením sp. zn. 24 Er 1243/2008 z 29. júna 2012, t. j. takmer štyri roky od ich doručenia. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že v dôsledku nečinnosti okresného súdu v konaní o námietkach vedenom pod sp. zn. 24 Er 1243/2008 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

Vzhľadom na to, že uvedené konanie o námietkach bolo právoplatne rozhodnuté, je bez právneho významu, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prietahov tak, ako to navrhla sťažovateľka v petite svojej sťažnosti.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka žiadala priznať finančné zadosťučinenie v sume 673,39 € rovnajúcej sa vymáhanej pohľadávke v exekučnom konaní spolu s hodnotou zaplateného súdneho poplatku za podanie námietok, čo odôvodnila nečinnosťou okresného súdu v napadnutom konaní.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Ústavný súd zároveň pripomína, že účelom finančného zadosťučinenia nie je to, aby ním priznaná suma v celom rozsahu vykompenzovala (resp. anulovala) plnenie povinnosti

jedným účastníkom konania vo vzťahu k právu iného účastníka konania, resp. k štátu. Opačný postup by popieral výchovný charakter súdneho konania (§ 1 OSP).

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na zistený stav posudzovaného konania pri zohľadnení ostatných okolností prípadu ústavný súd považuje vyslovenie porušenia základných práv a slobôd za dostatočné na nápravu zistených porušení zo strany všeobecného súdu.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľka si v sťažnosti uplatnila trovy právneho zastúpenia v celkovej sume 141,79 € pozostávajúcej z dvoch úkonov právnej služby, režijného paušálu a DPH.

Keďže v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania a suma požadovaná sťažovateľkou neodporuje výške trov konania vypočítanej ústavným súdom podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, priznal ústavný súd sťažovateľke náhradu trov konania v sume 141,79 €, ktorú zaviazal uhradiť okresný súd (bod 3 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2012